

K A R A R

Cumhurbaşkanının 10.03.2023 tarihli ve 2023/121 sayılı kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yenilenmesine karar verilmiş olup, anılan karar Resmî Gazete'nin 10.03.2023 tarihli ve 32128 Mükerrer sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

Kurulumuzun 10.03.2023 tarihli ve 2023/90 sayılı kararıyla, birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminin 14 Mayıs 2023 Pazar günü, Cumhurbaşkanlığı Seçiminin ikinci oylamaya kalması durumunda 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılmasına karar verilmiştir.

14 Mayıs 2023 Pazar günü birlikte yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile ilk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde 28 Mayıs 2023 Pazar günü yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçiminde ikinci oylamaya yönelik, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kurulu ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 31'inci maddesinde yer alan siyasi reklama ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususunda gerekli Kurul kararı taslağı Kurulumuza sunulmuş olmakla, konu incelendi.

GEREK GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Ulusal iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasa'nın 79'uncu maddesi; seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını kurala bağlaması; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzenlenmesinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, ikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimlerin başlamasıyla ilgili olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan dönemde uygulanacak usul ve esaslar ilgili yasalarda düzenlenmiştir.

Kamuyu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçimler döneminde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6112 sayılı Kanun'da radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun'un "Siyasi reklam" başlıklı 31'inci maddesinde;

“(1) Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasaklarının başlamasına kadar siyasî parti ve aday reklamları yayımlayabilir.

(2) Siyasî reklamlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmak zorundadır.”

“Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alı veri ” başlıklı 10'uncu maddesinde de;

“(1) Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklamlar ile tele-alı veri , sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

(2) Tele-alı veri yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/127

(3) İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dâhil değildir. Program tanıtımlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde beşten fazla değildir.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süreden başlımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alı veri yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saatten fazla değildir.

(5) Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklam sürelerine dâhil edilmez.

(6) Reklam ve tele-alı veri yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğünü, derinliği ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Başlımsız bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklam ve tele-alı veri yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

(7) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri ve çocuk programları, planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklam ve tele-alı veri ile kesilebilir.

(8) Dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alı veri yayını yerleştirilemez.

(9) Münhasıran reklam, tele-alı veri ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.”

hükümleriyle,

298 sayılı Kanunun "Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar ve propagandada kullanılacak dil" başlıklı 58'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerde de yapılabilir."

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun "Dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasaları" başlıklı 87'inci maddesinde; "Siyasi partiler, Devletin sosyal veya ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri araç ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamazlar."

hükümleri yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının () bendinde; Radyo ve televizyon reklamı, tanıtım, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düncüyü yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişileri tarafından, bir ücret veya benzeri bir karılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkılarak seçimlerde siyasi reklamın amacı, adayların halka açıklanması ve tanıtılması, siyasi partilerin ve adayların program ve projelerini halka anlatmasıdır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/127

Siyasi reklamı halka ulaştırma aracı olan medya hizmet sağlayıcıları, bu görevlerini yerine getirirken demokratik toplum düzeninin özünü tekil eden, seçimin özgür, serbest ve eşit koşullarda adil bir biçimde yapılabilmesi için, siyasi partiler arasında fırsat eşitliğini sağlayacak biçimde hizmet sunmaları gerekir. Reklam yayınlarından yararlandırılmada tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine ve ücret eşitliğine uyulması zorunludur.

Diğer yandan; siyasi reklam yayını yapan medya hizmet sağlayıcılarının, siyasi reklam yayınlarını yaparlarken 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde ve Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliğinin 5 ve 7'inci maddelerinde öngörülen yayın hizmet ilkelerine ve yukarıda açıklanan ölçü ve prensiplere göre hareket etmeleri esastır.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- a) Medya hizmet sağlayıcılarının, seçim takviminin başlangıç tarihi olan 18 Mart 2023 Cumartesi gününden oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar (12 Mayıs 2023 Cuma günü, saat 24.00) olan sürede siyasi reklam yayımlayabileceklerine (298/55/A-2),

b) İlk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde Cumhurbaşkanlığı geçici sonuçlarının ilân tarihinden oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar (26 Mayıs 2023 Cuma günü, Saat 24.00) olan sürede siyasi reklam yayımlayabileceklerine,

2- Siyasi parti ve adayların siyasi reklamlarında Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılabileceğine,

3- Medya hizmet sağlayıcılarının, bu görevi yerine getirirken demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçim yapılabilmesi için, siyasi parti ve adaylara siyasi reklam tahsisi yaparken tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun hizmet sunmaları gerektiğine,

4- Siyasi reklam yayınlarının 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliğinin 5 ve 7'inci maddelerinde yer alan yayın hizmeti ilkelerine uygun olmasına,

5- Aynı reklam kullandığında, seçime katılan birden çok siyasi parti ve adayın siyasi reklam yayınlanmasını istemesi halinde; o reklam kullandığında yayınlanacak siyasi reklamların istekliler arasında kurula çekilerek tespit edilmesi, yayında kalanlara ise istek halinde bir sonraki reklam kullandığında yayınlanması için öncelik verilmesine,

6- Medya hizmet sağlayıcılarının, yayımlayacakları siyasi reklamların 6112 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi hükmünde yer alan esaslara tabi oldukları ve reklamlardan ayrı olarak siyasi reklam kullandığı düzenleyemeyeceklerine,

7- Bir medya hizmet sağlayıcısında yayınlanacak siyasi reklamların ücretinin siyasi partilere ve adaylara göre dikkatli kenlik göstermemesine,

8- a) Seçim takviminin başlangıç tarihi olan 18 Mart 2023 tarihinden yayın yasaklarının başlayacağı oy verme gününden önceki son yirmi dört saate kadar (12 Mayıs 2023 Cuma günü saat 24.00) olan sürede,

b) İlk oylamada geçerli oyların salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde Cumhurbaşkanlığı geçici sonuçlarının ilân tarihinden oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar (26 Mayıs 2023 Cuma günü Saat 24.00) olan sürede,

medya hizmet sağlayıcıları tarafından yayınlanacak siyasi reklamların Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/127

9- Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasına,

10- Karar örneğinin;

a) Adalet Bakanlığına,

b) Seçime katılabilecekleri tespit ve ilân edilen siyasi parti genel başkanlıklarına,

c) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,

ç) Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne,
gönderilmesine,

d) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne www.ysk.gov.tr adresinde yayınlanmasına,

e) Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına
gönderilmesine,

15.03.2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA

Üye
Battal ÖZÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
Smail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR